

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20201028-311)

**Betreffende de aanvraag van VIVAQUA m.b.t. een
gewestelijke interventie voor het boekjaar 2021.**

**Opgesteld op officieel verzoek van de minister bevoegd voor
het waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op
grond van artikel 64 van de ordonnantie van 20 oktober
2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid.**

28/10/2020

Inhoudsopgave

1	Wettelijke grondslag	3
2	Inleiding.....	3
3	Analyse en ontwikkeling.....	4
3.1	Algemene analyse.....	4
3.2	Aandachtspunten.....	5
3.2.1	Tariefimpact.....	5
3.2.2	Projectie 2021	5
3.2.3	Omzet.....	6
3.2.4	Analyse van de ratio's.....	7
4	Conclusies.....	9
5	Bijlagen.....	10
5.1	Indexeringsaanvraag 2021	10
5.1.1	Analyse van de kosten.....	10
5.1.2	Meerjareninvesteringsplan (MIP)	10
5.1.3	Oplossingen	11
5.2	Covid-19-crisis: Impact op de omzet.....	12
5.2.1	Context	12
5.2.2	Analyse.....	12
5.3	Tegenargumentatie financieringsbron (Subsidie 2020)	16
5.3.1	Overdracht van activa aan de BMWB.....	16
5.3.2	Kapitaalsverhoging.....	16
5.3.3	Vroegtijdige herfinanciering	17
5.3.4	Herziening van de voorwaarden met de BMWB.....	17

I Wettelijke grondslag

In 2018 heeft de regering haar bevoegdheid inzake toezicht op de waterprijs overgedragen aan BRUGEL bij toepassing van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, hierna de "kaderordonnantie WATER".

In de aan BRUGEL toevertrouwde opdrachten staat in artikel 64 van de kaderordonnantie WATER meer bepaald dat BRUGEL bevoegd is voor *"het informeren van de Regering over de afstemming van de tarieven met name op de subsidie die de Regering aan een wateroperator verleent of op hun sociale gevolgen, in het bijzonder voor de meest kwetsbare categorieën van gebruikers"*.

Hetzelfde artikel bepaalt op meer algemene wijze dat BRUGEL bevoegd is voor, *"op vraag van de Regering of van de Minister belast met het Waterbeleid, het uitvoeren van onderzoeken en studies in verband met de watersector in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs"*.

Op maandag 12 oktober 2020 heeft de minister bevoegd voor het waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan BRUGEL officieel de opdracht gegeven een advies uit te brengen over de gegrondheid van de toekenning van een gewestelijke werkingssubsidie aan VIVAQUA voor het boekjaar 2021 met het oog op de inachtneming van haar EIB-ratio's¹.

Het advies van BRUGEL wordt verwacht voor uiterlijk 8 november 2020.

In dit precieze geval waarin deze subsidie geen impact heeft op de tarieven, vormt deze laatste paragraaf de toepasselijke wettelijke grondslag.

2 Inleiding

Met het oog op de financiering van haar investeringsplannen heeft VIVAQUA een lening afgesloten bij de EIB. Deze leningovereenkomst voorziet meer bepaald in de inachtneming van **2 ratio's**:

1. EBITDA/Schuldaflissing (terugbetaling lening + kosten) $\geq 1,09$
2. Netto financiële schulden (lening – kasmiddelen) / EBITDA $\leq 9,5$

De huidige aanvraag past in een context waarin VIVAQUA, in haar initiële financieringsplan dat ze had ingediend bij en dat werd goedgekeurd door de EIB, heeft voorzien - in samenwerking met het kabinet van de minister van Financiën, het kabinet van de minister bevoegd voor water en het kabinet van de minister-president - in een jaarlijkse indexering van de tarieven met 1% met als doel de omzet (en dus haar EBITDA) te verhogen en aldus de ratio's in acht te nemen.

Nadat de bevoegdheid voor het toezicht op de waterprijs echter naar het gewest werd overgeheveld, besliste de regering om de tarieven te bevriezen voor de volledige duur van de legislatuur. Het is voornamelijk om die reden dat VIVAQUA verwacht dat ze de ratio's in 2021 niet zal kunnen nakomen en aan het gewest vraagt een subsidie toe te kennen van **€ 30M + € 5,3M (optioneel)**.

BRUGEL neemt zich dus voor om de door VIVAQUA ingediende aanvraag hierna te analyseren. Deze analyse is enkel gebaseerd op de beschikbare en door VIVAQUA doorgestuurde gegevens.

---

¹ Europese Investeringsbank

3 Analyse en ontwikkeling

De naleving van de door de Europese Investeringsbank (EIB) opgelegde ratio's is noodzakelijk opdat de operator zou kunnen beschikken over de financiële middelen die hij nodig heeft om zijn investeringsprogramma uit te voeren. Vandaag immers volstaan de jaarlijkse winst en de kasmiddelen niet om de behoeften te dekken. De operator kan dus niet anders dan leningen aangaan waarvan de toekenning afhankelijk is van zijn kasstromen. Om die reden is het in 2021, voorafgaand aan de inwerkingtreding van de tariefmethodologie, noodzakelijk dat het gewest garanties biedt voor een voldoende winst door een werkingssubsidie toe te kennen.

Deze aanvraag moet in verband worden gebracht met de aanvraag inzake indexering van de tarieven voor 2021 die zal toelaten deze EIB-ratio's te verbeteren maar in verband waarmee de omzetgroei niet zal volstaan om die ratio's in acht te nemen.

3.1 Algemene analyse

Wat betreft het principe begrijpt BRUGEL dat de subsidieaanvraag wordt beoordeeld vanuit het oogpunt van de inachtneming van de EIB-ratio's met als doel de toegang van VIVAQUA tot leningen op de kapitaalmarkt te behouden.

Het met de EIB overeengekomen initiële financieringsplan voorzag immers in een jaarlijkse indexering van de tarieven. Naderhand werd echter beslist om de tarieven te bevriezen met als doel de prijzen te stabiliseren. Deze politieke beslissing vormde dus een obstakel voor de verhoging van de ontvangsten die, indien ze wel waren gestegen, zouden hebben toegelaten om de ten aanzien van de EIB aangegane verbintenissen (deels) in acht te nemen. Om die reden is BRUGEL van mening dat de subsidieaanvraag gerechtvaardigd is vanuit het oogpunt van de ratio's, daar het gebrek aan inachtneming van de ratio's niet integraal kan worden toegerekend aan VIVAQUA.

Wat betreft de bron zelf en de financieringswijze van deze extra behoefte spreekt BRUGEL zich niet uit maar stelt ze zich bepaalde vragen. Hoewel VIVAQUA, alvorens de subsidies onmiddellijk te beschouwen als een aanpassingsvariabele, een aantal alternatieve pistes heeft bestudeerd (cf. subsidieaanvraag 2020), leiden ze stelselmatig tot negatieve conclusies. Hoewel BRUGEL niet twijfelt aan de relevantie van de argumenten die de operator aanvoert, vindt u hierbij - ter informatie - een tegenargumentatie vanwege BRUGEL².

---

² Cf. bijlage – punt 5.3

3.2 Aandachtspunten

3.2.1 Tariefimpact

BRUGEL heeft op 15 september een indexeringsaanvraag ontvangen voor de tarieven (voor 2021) die VIVAQUA aanrekent. Er werd een eerste analyse gemaakt die werd omgezet in een ontwerpbeslissing³. Hoewel dit ontwerp nog niet is goedgekeurd⁴, is er echter reden om rekening te houden met deze variabele in het huidige document daar de gevalideerde bedragen behoeften zullen vertegenwoordigen die niet langer door middel van een gewestelijke subsidie zullen moeten worden gefinancierd.

Uit onze analyse blijkt immers dat een indexering die in de buurt komt van 0,9% op alle periodieke activiteiten waarmee VIVAQUA belast is, aanvaardbaar zou zijn. **Dit zou zich vertalen in een stijging met ca. € 2M van de omzet van VIVAQUA. Dit zou dus een substantiële impact hebben op de financieringsbehoefte van VIVAQUA. Na verificatie blijkt dat VIVAQUA deze parameter (0,78%) wel degelijk heeft opgenomen in haar aanvraag, maar zonder rekening te houden met de laatste bekende projecties (0,93%).** Dit exacte percentage zal begin november bekend zijn.

Tot slot blijkt uit deze analyse dat er duidelijk sprake is van een liquiditeitsbehoefte met het oog op de behoorlijke financiering van de investeringen die nodig zijn om de diensten te bestendigen en die de regering heeft goedgekeurd. Zonder rekening te houden met de in acht te nemen ratio's blijkt uit onze analyse dat er jaarlijks een bedrag van € 40M nodig is om de financiering te waarborgen. **Deze analyse lijkt coherent te zijn met de cijfers in de huidige aanvraag van VIVAQUA.**

3.2.2 Projectie 2021

Zoals hiervoor al gezegd, is BRUGEL a priori voorstander van de toekenning van een subsidie in 2021 aan VIVAQUA met het oog op de inachtneming van de door de EIB opgelegde ratio's. BRUGEL stelt zich echter vragen bij de omvang van de raming van het gevraagde bedrag. De financiële projecties zijn immers niet duidelijk uitgewerkt en/of gemotiveerd en we stellen ons vragen bij sommige gegevens:

3.2.2.1 Evolutieparameters

3.2.2.1.1 Volumes

Daar er een rechtstreeks verband bestaat tussen de omzet voor de verschillende activiteiten en de gefactureerde volumes, is het noodzakelijk deze gegevens te verstrekken om de evoluties van het ene tot het andere jaar te verantwoorden.

Wetende echter dat het sociaal fonds en het solidariteitsfonds worden beïnvloed door de prijzen (die al meerdere jaren vastliggen en geen wijzigingen hebben ondergaan) en de volumes, kan de evolutie van de fondsen tijdens de periode een aanwijzing geven met betrekking tot de evolutie van de volumes. Zo kunnen we op basis van de evolutie van de kosten in verband met het sociaal fonds en het solidariteitsfonds veronderstellen dat:

---

³ Cf. bijlage – punt 5.1

⁴ Deze ontwerpbeslissing moet voor raadpleging worden overgelegd aan de Economische en Sociale Raad (Brupartners) en aan het Comité van watergebruikers alvorens definitief te worden gevalideerd.

- de gefactureerde volumes afnemen tussen 2019 en 2020
- de gefactureerde volumes stijgen tussen 2020 en 2021

Deze tendensen zouden moeten worden gerechtvaardigd daar ze een rechtstreekse impact hebben op de totale ontvangsten.

3.2.2.1.2 Indexering

De voor de jaren 2020 en 2021 meegedeelde gegevens zijn gebaseerd op de evolutieparameters die inzonderheid verband houden met de inflatie en/of de eenheidsprijzen. Daar het evolutiemechanisme en/of de indexeringsparameters niet expliciet zijn, is het moeilijk om zich uit te spreken over de gemaakte projecties.

Ter informatie kunnen we meegeven dat de ontvangsten wel degelijk werden geïndexeerd op basis van de in juli beschikbare prognoses (0,78%). Intussen heeft het Planbureau ze naar boven bijgesteld (0,93%), wat een positieve impact heeft op de omzet die echter wordt beperkt in de optionele schijf.

3.2.3 Omzet

3.2.3.1 Referentiejaar 2020

BRUGEL betreurt dat er in het kader van deze indexeringsaanvraag geen meer gedetailleerde bijwerking van de begroting 2020 is uitgevoerd. Zo BRUGEL niet terugkomt op de projecties van de kosten die a priori worden beheerst, zal een slechte raming van de referentiecijfers voor de ontvangsten een rechtstreekse impact hebben op de in acht te nemen ratio's, waarop de huidige aanvraag steunt, inzonderheid via de EBITDA en de kasmiddelen. In het volgende punt stellen we onze opmerkingen voor per activiteit.

Bovendien is er blijkbaar geen rekening gehouden met de weerslag van de covid-19-crisis, terwijl een actualisering van de kosten en ontvangsten van VIVAQUA tijdens de crisisperiode een element zou zijn geweest om BRUGEL zo goed mogelijk te informeren over de reële toestand in 2020⁵. Hoewel deze opmerking geen rechtstreekse impact heeft op de referentieresultatenrekening in 2021 (die gebaseerd moet zijn op een normale situatie), zou het jaar 2021 onrechtstreeks kunnen worden beïnvloed door:

- haar omzet, beïnvloed door een mogelijke gedragswijziging (daling van de volumes onderworpen aan de lineaire tarifiering ten gunste van de progressieve tarifiering);
- het voor 2020 vereiste subsidieniveau waarvan de mogelijke verschillen met het in acht te nemen EBITDA-niveau zouden worden kunnen overgedragen naar 2021.

3.2.3.2 Evolutie van de ontvangsten per activiteit

BRUGEL heeft enkele aandachtspunten genoteerd met betrekking tot de gegevens en evoluties tussen 2020 en 2021 die het eindresultaat zouden kunnen beïnvloeden:

---

⁵ Cf. analyse BRUGEL in bijlage I

3.2.3.2.1 Productie

Er is een afname van de inkomsten in verband met de verkoop van water voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2020 en 2021, terwijl de gefactureerde verdeelde volumes en de periodieke inkomsten (in verband met de watervolumes) voor de andere activiteiten stijgen tijdens dezelfde periode en er bij ons weten niet is voorzien in welke prijsvermindering ook.

3.2.3.2.2 Distributie

De projecties voor 2021 zijn een eenvoudige extrapolatie op basis van de cijfers 2020. Er is echter een duidelijke afname van de inkomsten in 2020 (die onrechtstreeks een impact heeft op de omzet 2021) die het gevolg zou kunnen zijn van een afname van de volumes die moet worden gerechtvaardigd.

3.2.3.2.3 Waterzuivering

De inkomsten in verband met deze activiteit stijgen voortdurend, in tegenstelling met distributie en productie. Bovendien houden deze cijfers wel degelijk rekening met de indexeringsaanvragen die in het verleden werden goedgekeurd. Hoewel deze cijfers ons coherent lijken, hebben ze de neiging onze vragen zoals toegelicht in de vorige 2 punten te rechtvaardigen.

3.2.3.2.4 Tussentijdse conclusies

Op basis van deze eerste analyse blijkt dat VIVAQUA geen volledige informatie heeft verstrekt om het gevraagde bedrag te verantwoorden. **Hoewel BRUGEL betreurt dat VIVAQUA geen voldoende zekerheid en gedetailleerde informatie verstrekt om haar aanvraag naar behoren te motiveren, zouden deze verschillende opmerkingen geen impact mogen hebben op de definitieve aanvraag**, daar:

- VIVAQUA een vaste schijf vraagt tot dekking van een voorzichtige raming van haar behoeften, gecombineerd met een vrij brede optionele schijf om rekening te houden met de onzekerheid die inherent is aan deze aanvraag.
- De impact van covid-19 blijft hypothetisch in de huidige fase en kan bijgevolg niet in aanmerking worden genomen.

Om deze reden vereist deze vaststelling volgens ons de facto geen bijwerking van de meegedeelde cijfers om een mening te formuleren betreffende de gegrondheid van de subsidies ten aanzien van de in acht te nemen EIB-ratio's. **Niettemin legt BRUGEL de nadruk op de onzekere aard van de simulaties en moedigt de regulator het kabinet ertoe aan om aan VIVAQUA een actualisering te vragen van de bedragen die aan het budget zullen worden toegewezen zodra de rekeningen 2020 beschikbaar zullen zijn.**

3.2.4 Analyse van de ratio's

De initiële aanvraag van VIVAQUA heeft betrekking op een bedrag van € 35,3M om de EIB-ratio's in acht te nemen. In eerste instantie stelt de regulator voor om de berekeningen te verifiëren:

EBITDA vóór subsidie = € 72.814.982. We herhalen dat dit cijfer en de cijfers m.b.t. de schuld hierna niet konden worden geverifieerd.

- I. EBITDA/Schuldaflossing (terugbetaling lening + kosten) $\geq 1,09$

Initiële EBITDA (excl. subsidie) = € 72.814.982

Schuldaflissing = € 99.184.843

- ⇒ Ratio = 0,73 < 1,09
- ⇒ Het resultaat houdt rekening met de voor 2021 geplande indexering
- ⇒ De omzet moet worden verhoogd en/of er moet opnieuw worden onderhandeld over de lening
- ⇒ Ratio = (EBITDA + Subsidie)/Schuldaflissing
- ⇒ 1,09 = (72.814.982 + Subsidie)/ € 99.184.843
- ⇒ **Minimale subsidie > € 35,3M**

2. Netto financiële schulden (lening – kasmiddelen) / EBITDA =< 9,5

Netto financiële schulden = Financiële schulden – kasmiddelen = € 933.993.499

- ⇒ Ratio = 12,83 > 9,5
- ⇒ Het resultaat houdt rekening met de voor 2021 geplande indexering
- ⇒ Het is nodig om de omzet te verhogen en/of de schuld vervroegd af te lossen en/of de beschikbare reserves te verhogen
- ⇒ Ratio = (Netto schuld – Subsidie)/(EBITDA + Subsidie)
- ⇒ 9,5 = (933.993.499 – Subsidie)/(72.814.982 + Subsidie)
- ⇒ **Subsidie > € 23M**

Deze analyse leert dus dat het bedrag van € 35,3M zoals aanvankelijk gevraagd door VIVAQUA, gerechtvaardigd is. Dit bedrag is echter gebaseerd op een raming die een aantal vragen oproept wat betreft de ontvangsten en moet dus worden beschouwd als een maximaal toe te kennen bedrag met een variabel deel in functie van het resultaat dat effectief wordt gerealiseerd op het einde van het jaar.

4 Conclusies

BRUGEL heeft hierboven een analyse gemaakt van de aanvraag vanwege VIVAQUA om een gewestelijke interventie voor het boekjaar 2021 toe te kennen met het oog op de inachtneming van de EIB-ratio's zodat deze laatste de lening kan blijven genieten. Tijdens onze analyse is gebleken dat de door VIVAQUA geleverde basisgegevens en hypothesen niet volstonden om ons op objectieve en onvoorwaardelijke wijze uit te spreken over de gevraagde bedragen. Om die reden kan BRUGEL in het huidige stadium geen uitspraak doen over een vast globaal bedrag.

Daar de aanvraag van VIVAQUA echter rekening houdt met deze onzekerheid, door te voorzien in een optionele schijf voor een deel van de toe te kennen bedragen, **verleent BRUGEL een gunstig advies** en is de regulator voorstander van de toekenning van een gewestelijke interventie, per schijf vrij te geven; bijgevolg stelt BRUGEL aan de regering voor om deze aanvraag goed te keuren:

- een vaste schijf van € 30 miljoen;
- aangevuld met een voorlopige schijf van € 5,3 miljoen tot dekking van de onzekerheid die inherent is aan de door VIVAQUA voorgestelde prognoses, voorgesteld als een optionele schijf.

De bedragen betreffende de voorlopige schijven met betrekking tot de subsidie 2020 of 2021 zouden het voorwerp kunnen zijn van een advies van BRUGEL alvorens te worden vrijgegeven.

* *

*

5 Bijlagen

5.1 Indexeringsaanvraag 2021

5.1.1 Analyse van de kosten

De door VIVAQUA overgemaakte begrotingsgegevens bestaan uit:

- de definitieve gegevens van 2018 en 2019;
- de niet-herziene gegevens van 2020;
- de op een extrapolatie van de (niet-herziene) gegevens van 2020 gebaseerde gegevens van 2021.

Uit deze gegevens blijkt dat VIVAQUA in 2020 een nettowinst van meer dan € 10 miljoen heeft geboekt, wat een daling is ten opzichte van vorige jaren, onder meer door de stijging van de aankooprij van water, structurele kosten en afschrijvingen. Er wordt opgemerkt dat deze goede financiële cijfers, die in 2021 zouden moeten doorzetten, kunnen worden verklaard door de toekenning van een aanzienlijke gewestelijke subsidie sinds 2019.

5.1.2 Meerjareninvesteringsplan (MIP)

We betreuen dat het MIP en een kasstroomanalyse niet in de aanvraag zijn opgenomen. Om de potentiële financieringsbehoefte in 2021 te becijferen, stellen we hieronder voor om deze analyse ruwweg uit te voeren op basis van de gegevens die wij in ons bezit hebben.

Op basis van de beschikbare gegevens ziet de projectie van de investeringen van VIVAQUA er voor de komende 2 jaren als volgt uit:

	2020	2021	2022
<u>Totaal Investerings</u>	104.496.700	101.547.800	109.675.900
<u>I. PRODUCTIE EN TRANSPORT</u>	15.058.000	15.290.000	16.210.000
<u>II. DISTRIBUTIE</u>	17.800.000	17.850.000	19.900.000
<u>III. GEMEENTELIJKE WATERZUIVERING - RIOLERING</u>	68.127.700	66.405.800	68.683.900
<u>IV. OVERIGE</u>	3.261.000	1.862.000	4.882.000
+ Innovatie	250.000	140.000	0

In de boekhouding stemmen de afschrijvingen overeen met het theoretische waardeverlies van de vaste activa. Ze stemmen met andere woorden overeen met de investeringskosten die voor de exploitatie ten laste zijn genomen en dus met het investeringsdeel dat momenteel door de gebruikers via de tarieven wordt gedragen. Het gaat echter om een theoretisch begrip dat niet noodzakelijk met de realiteit overeenstemt. Deze investeringen moeten dus worden vergeleken met de werkelijke jaarlijkse

investeringsbehoefte om ervoor te zorgen dat de exploitatiekosten de werkelijke waterkosten weerspiegelen.

Op basis van de door VIVAQUA overgemaakte begrotingsgegevens wordt vastgesteld dat de operator jaarlijks ca. € 50 miljoen aan afschrijvingen boekt, terwijl het hiervoor beschikbare MIP reële investeringskosten rond € 100 miljoen per jaar laat zien. Het is dus duidelijk dat de investeringsbehoeften niet overeenstemmen met de theoretische investeringen die door de tarieven worden gedragen.

Door deze afschrijvingen van € 50 miljoen aan het in 2020 behaalde nettoresultaat van € 10 miljoen toe te voegen, volstaat de aldus verkregen € 60 miljoen alleen niet om de nodige € 100 miljoen te dekken. Er is dus een behoefte aan middelen van ongeveer € 40 miljoen per jaar, die nog moeten worden gefinancierd.

Zodoende is gebleken dat VIVAQUA op grond van de terugkerende investeringsbehoefte gebruik zou moeten maken van de in de methodologie vastgelegde toegestane financieringsmarge (TFM) om haar financiële stabiliteit te waarborgen en voldoende middelen te genereren om haar investeringen en het voortbestaan van haar activiteit te financieren.

Aangezien het akkoord voorziet in de mogelijkheid om in het kader van de indexeringsaanvraag rekening te houden met het MIP, maakt deze bepaling het dus mogelijk om ondanks een positieve boekhoudkundige winst een indexering van de tarieven in 2021 te rechtvaardigen.

In dit stadium herinnert BRUGEL eraan dat om haar bevoegdheid op het gebied van prijscontrole volledig te kunnen uitoefenen en om zo goed mogelijk te kunnen anticiperen op prijsschommelingen, de Brusselse energieregulator het raadzaam acht om een advies over de financiële/prijsimpact van de investeringsplannen uit te brengen. Daarnaast lijkt het ook van essentieel belang dat BRUGEL op de hoogte wordt gebracht over de opvolging van de beslissingen van de regering met betrekking tot de uitvoering van de investeringsplannen (opvolging van de door regering gevraagde aanvullende analyses in het kader van de goedkeuring van de investeringsplannen, de fasering van investeringen enzovoort).

5.1.3 Oplossingen

Het akkoord voorziet niet in de mogelijkheid voor VIVAQUA om de bevrozing van haar prijzen sinds 2014 in te halen, aangezien deze inhaalslag in 2020 al gedeeltelijk werd gerealiseerd. Daarom mag de indexering van VIVAQUA niet hoger zijn dan de consumptieprijsindex die tussen oktober 2019 en 2020 werd waargenomen. In fine zou de eindindexering dus rond 1% moeten liggen⁶.

In de hypothesen voor de berekening voor het jaar 2021 is de consumptieprijsindex die door VIVAQUA als referentie wordt genomen, de projectie van de consumptieprijsindex die in juli beschikbaar is bij het Planbureau. Volgens deze vooruitzichten zou deze index met 0,78% moeten zijn gestegen. Ook al worden in onze analyse de cijfers overgenomen die VIVAQUA in haar aanvraag gebruikt, toch moet eraan worden herinnerd dat het hier om een projectie gaat. De eindindexering zal steunen op de reële door het Planbureau in oktober 2020 vastgestelde cijfers, wat betekent dat de cijfers die door VIVAQUA in dit document worden toegepast, niet noodzakelijk de cijfers zijn die op 1 januari 2021 zullen worden toegepast.

---

⁶ Er wordt opgemerkt dat deze vooruitzichten in september naar boven werden bijgesteld door het Planbureau en nu 0,96% bedragen. De reële gegevens zouden rond 6 november bekend moeten zijn.

De toepassing van deze bepaling op de factuur resulteert in een verhoging van 0,78% met betrekking tot de componenten 'distributie' en 'gemeentelijke waterzuivering' ten laste van VIVAQUA, waaraan de indexering van 3,7% voor de gewestelijke waterzuivering ten laste van de BMWB moet worden toegevoegd. Zodoende zal de verwachte inkomstenstijging door de indexering voor VIVAQUA ongeveer 1,4 miljoen euro voor 2021 bedragen. Dit bedrag draagt dus bij tot de financiering van de investeringen die door de overheid werden goedgekeurd en die de goede werking van VIVAQUA garanderen. In vergelijking met de nodige € 40 miljoen aan bijkomende liquide middelen zal VIVAQUA echter een beroep moeten doen op leningen en/of gewestelijke steun om de cashflow in stand te houden.

In het geval van een subsidie zal het overschot dat verband houdt met de indexering direct in mindering worden gebracht op het gevraagde bedrag. Om zich hiervan te vergewissen, wenst BRUGEL automatisch te worden geraadpleegd in geval van een subsidieaanvraag⁷ door de wateroperatoren.

5.2 Covid-19-crisis: Impact op de omzet

5.2.1 Context

In het kader van de preventie van de verspreiding van covid-19 werden vele maatregelen genomen die een rechtstreekse weerslag hebben op de consumptie door de huishoudens:

- Telewerk
- De sluiting van de scholen
- De sluiting van de grenzen en dus vakantie in eigen land
- Lichaamshygiëne en onderhoud van het huis
- ...

Deze vaststelling, gecombineerd met een systeem van progressieve tarifiering, heeft een perverse uitwerking op de factuur daar deze laatste "exponentieel" stijgt, in tegenstelling met wat er gebeurt bij een lineair systeem.

Deze vaststelling lijkt zich te bevestigen daar VIVAQUA eind april een daling met 6-8% van de verdeelde volumes heeft aangekondigd⁸ als gevolg van het stilleggen van de economische bedrijvigheid. Sindsdien is echter gebleken dat deze daling van het "professionele" verbruik werd gecompenseerd door een groter verbruik door de huishoudens in lockdown.

5.2.2 Analyse

5.2.2.1 Impact op de factuur

A) REËEL

Het is niet mogelijk de reële impact op de factuur te meten daar we niet beschikken over de cijfers en de reële impact op het verbruik van de huishoudens en de ondernemingen vóór de volledige registratie van de meterstanden. Bovendien kunnen we deze situatie niet naar behoren becijferen. Een dergelijke evaluatie brengt immers een te groot aantal hypothesen met zich mee in verband waarmee we geen positie kunnen innemen:

---

⁷ Subsidieaanvraag voor 2021 of het laatste voor 2020 toe te kennen deel.

⁸ Beginvolume bij de Brusselse gemeenten.

1. Welke maatregelen inzake lockdown zal de regering in de toekomst nemen?
2. Hoelang zal elke fase (fase 1,2,3 ...) duren? Zullen we op de stappen moeten terugkeren?
3. Hoe gedragen de Brusselaars zich en hoe zullen ze zich tijdens de komende maanden gedragen?

In de huidige fase van de analyse kunnen we echter stellen dat elk huishouden, voor elke extra verbruikte m³ als gevolg van de lockdown (en dus los van de wil van de huishoudens), een prijs zal betalen die een stuk hoger zal liggen dan de gemiddelde prijs van **€ 3,3180** (cf. prijs in het geel infra), daar het waarschijnlijk zal verbruiken in de hogere prijsstijven, i.e. € 5,57/m³ of zelfs € 8,13/m³. De factuur van de huishoudens zal bijgevolg stijgen op meer dan evenredige wijze ten opzichte van het verbruik (+ € 2/m³/inwoner voor een normale verbruiker en + € 5/m³/inwoner voor een grote verbruiker).

Ter herinnering volgt hierna het rooster van het progressieve tarief:

Prijs in €/m ³ incl. btw van 6%	Globale prijs van het water
Progressief tarief	
– van 0 tot 15 m ³ /inw./jaar	2,1150
– van 16 tot 30 m ³ /inw./jaar	3,7696
– van 31 tot 60 m ³ /inw./jaar	5,5726
– + dan 60 m ³ /inw./jaar	8,1338

In de cijfers vertaalt dit zich in een stijging van de gemiddelde prijs (per m³) voor de huishoudens via de progressieve tarifiering en in fine een potentiële omzetsijging voor VIVAQUA ondanks een stagnatie of zelfs een daling van de globale volumes.

B) GERAAMD

Het is niet mogelijk om op basis van waarnemingen een berekening te maken van de reële impact op de factuur van de huishoudens die aan de progressieve tarifiering zijn onderworpen. We stellen echter voor om in dit deel een evaluatie te maken van de evolutie van de factuur en van de perverse effecten van de progressieve tarifiering volgens twee scenario's voor een normaal huishouden.

Op het einde van het hoofdstuk stellen we ook een oplossing voor correctie van de factuur voor evenals een evaluatie van die oplossing.

1. Hypotheses

⇒ Normaal huishouden:

- Gemiddeld verbruik van 35 m³/jaar/inw.
- Gaat werken/naar school gedurende 5 dagen per week
- Verlaat de woonplaats 10 dagen per maand tijdens "normale" vakantieperiode

⇒ Maandelijks verbruik berekend op basis van het aantal extra uren thuis (telewerk en vakantie) en van het aandeel getroffen posten in het verbruik (ca. 60% van het totale verbruik – wc, hygiëne ...)

- "Normaal" verbruik: ± 3 m³ voor de maanden januari en februari 2020
- Telewerk: normaal + 15% voor de maanden van lockdown zonder vakantie van meer dan 2 weken
- Vakantie: normaal + 40% voor de maanden april, juli, augustus en december 2020

⇒ Beide scenario's zijn gebaseerd op de mogelijke datum van einde van de lockdown:

- Scenario 1 (basisvork): opnieuw normale toestand na de zomervakantie, i.e. totaal verbruik van 40 m³/inw.
- Scenario 2 (hoge vork): opnieuw normale toestand in 2021 of een totaal verbruik van 42,5 m³/inw.

2. Resultaten

Onderstaande tabel bevat het factuurbedrag dat wordt betaald voor een normaal huishouden in functie van de gezinssamenstelling na de lockdown, de stijging ten opzichte van een normaal jaar en het surplus als gevolg van de progressieve tarifiering:

	Factuur		Stijging		Pervers effect (*)		
	Normaal	Covid-19					
		Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 1	Scenario 2
1	€ 148	€ 177	€ 192	€ 29	€ 44	€ 12	€ 18
2	€ 271	€ 329	€ 359	€ 57	€ 87	€ 23	€ 35
3	€ 395	€ 481	€ 525	€ 86	€ 131	€ 35	€ 53
4	€ 518	€ 633	€ 692	€ 115	€ 175	€ 47	€ 71
5	€ 641	€ 784	€ 859	€ 144	€ 218	€ 58	€ 88

(*) verschil tussen de factuur berekend op basis van de gemiddelde prijs (voor een normaal gemiddeld verbruik) en de factuur betaald via het strikt toegepaste progressieve tarief.

Op basis van onze hypothesen luiden onze conclusies als volgt:

- De totale factuur zal stijgen met ten minste 20% ten opzichte van een normaal jaar, of een bedrag bij benadering begrepen € [30; 45] voor elke persoon die deel uitmaakt van het huishouden;
- De progressieve tarifiering leidt tot extra kosten ten opzichte van het gemiddeld verbruik. Deze extra kosten vertegenwoordigen ca. 40% van de stijging van de factuur (voorbeeld voor een huishouden dat één persoon telt: van het bedrag van € 29 dat deze persoon extra betaalt als gevolg van de lockdown, is € 12 het gevolg van de toepassing van schijf 3).

3. Corrigerende maatregel

Een oplossing bestaat erin de progressiviteitsschijven te verhogen in het huidige systeem van tarifiering. Het doel bestaat erin nieuwe parameters vast te stellen, rekening gehouden met het gemiddeld verbruik in 2020, en aldus de gemiddelde prijs te beheersen.

Maken we de simulatie opnieuw voor bovenstaande tabel, dan blijkt dat we het perverse effect van de progressieve tarifiering kunnen doen verdwijnen door de drempels van 2 m³ voor scenario 1 en van 3 m³ voor scenario 2 te verhogen.

5.2.2.2 Conclusies

Het systeem van progressieve tarifiering brengt ongewenste effecten teweeg als gevolg van de bijzondere situatie waarin de Brusselaars zijn beland en waarin ze niet de minste bewegingsvrijheid genieten. Bijgevolg wenst BRUGEL de regering daarover te informeren en haar ertoe te bewegen rekening te houden met onderstaande opmerkingen in het kader van de opgerichte TASKFORCE en van haar toekomstige beslissingen:

- De huishoudens, voor wie de facturen al zullen stijgen als gevolg van de lockdown, zullen nog harder worden getroffen wat betreft de waterprijs als gevolg van de bestaande progressieve tarifiering. Een systeem van compensatie voor alle huishoudens zou moeten worden besproken.
- De omzet van VIVAQUA zou kunnen stijgen in 2020. Met deze overweging moet rekening worden gehouden wanneer het subsidiebedrag wordt vastgesteld.

5.3 Tegenargumentatie financieringsbron (Subsidie 2020)

5.3.1 Overdracht van activa aan de BMWB

5.3.1.1 Tegenargumenten van VIVAQUA:

1. Enkel een impact op de netto schuld, niet op de EBITDA
2. Enkel impact op de nieuwe schulden, niet op de historische schulden
3. VIVAQUA heeft nood aan operationele cashflow (CF) om haar EBITDA te verhogen

5.3.1.2 Tegenargumenten van BRUGEL:

1. De EBITDA is niet het enige criterium dat in de ratio's in aanmerking komt. Door de netto schuld te verlagen, verbetert men tegelijk de termijnen. In dit geval kan men de schuld ofwel vroegtijdig aflossen (met boetes) en de lening verlagen ofwel de overdracht behouden in beschikbare waarden en de kasmiddelen verhogen → verbetering van de tweede ratio.
2. Het effect op de schuldaflossing zal hoe dan ook positief zijn, tenminste op lange termijn. Zo de opbrengst van de verkoop (raming van ca. € 50M) enkel wordt bijgehouden in de kasmiddelen en niet opnieuw wordt geïnvesteerd, is het ten minste mogelijk de schuld op korte termijn te stabiliseren en de financiële lasten te verlagen om vervolgens op progressieve wijze te verminderen. Zo daarentegen (een deel van) de cash opnieuw wordt geïnvesteerd om de schuld vroegtijdig af te lossen, is de impact daarvan onmiddellijk voelbaar. Daar de schuldaflossing ook een van de parameters is bij de berekening van de ratio's, is het mogelijk - door ze te verlagen - de termijnen van de eerste ratio te verbeteren.
3. De overdracht van activa wordt geboekt in de CF van investering en de eventuele meerwaarde die op de overdracht wordt gerealiseerd, wordt inderdaad niet opgenomen in de berekening van de EBITDA op lange termijn daar het om een uitzonderlijke opbrengst gaat. Hetzelfde geldt echter voor de subsidie die ook een uitzonderlijke (eenmalige) opbrengst is en dus, in theorie, moet worden uitgesloten van de voorlopige berekening van de EBITDA, ongeacht het feit dat ze de exploitatie of de investering dekt. De definitie van de EBITDA zoals opgenomen in het contract dat in 2014 werd gesloten met de EIB, sluit eenmalige resultaten echter niet uitdrukkelijk uit.

5.3.2 Kapitaalsverhoging

VIVAQUA baseert zich op hetzelfde argument als in het eerste punt supra, i.e. dat dit systeem enkel een impact heeft op de netto schuld via de kasmiddelen. Deze kapitaalsverhoging zou kunnen worden aangewend om een deel van de schuld vroegtijdig af te lossen of over te brengen naar de beschikbare waarden en aldus:

- De netto schuld verlagen → gunstige impact op de eerste ratio.
- De schuldaflossing verlagen → gunstige impact op de tweede ratio.

Zeer pragmatisch gezien zou het rechtvaardig kunnen lijken dat de gemeenten-aandeelhouders kapitaal injecteren. Het geplaatst kapitaal was niet hoger dan € 3M⁹ in 2017. Wetende dat de meeste

---

⁹ Het eigen kapitaal bedroeg € 647M.

investeringen het gevolg zijn van de ouderdom van het net, dat aanvankelijk ten laste was van de gemeenten en dat heeft geleden onder een structureel gebrek aan investeringen, lijkt het inderdaad legitiem dat zij ten minste gedeeltelijk bijdragen tot de te leveren inspanning.

Deze idealistische optie is echter weinig waarschijnlijk, gelet op de beperkte individuele financiële middelen van elke gemeente. Voor de Brusselse gemeenten wijst BRUGEL er echter op dat zij ook aandeelhouder zijn van Interfin dat op 31/12/2016 beschikte over geldbeleggingen voor ca. € 97M.

Waarom zou men op gewestelijk vlak niet overwegen om het Gewest te laten toetreden tot het kapitaal, veeleer dan een subsidie aan te vragen?

5.3.3 Vroegtijdige herfinanciering

Het argument van VIVAQUA luidt dat de kosten wellicht hoger zullen oplopen indien er een beroep wordt gedaan op handelsbanken, dat de voorwaarden bovendien strikter zullen zijn en dat VIVAQUA een vergoeding zal moeten betalen. We kunnen ons vinden in deze vaststelling, maar het probleem is dat VIVAQUA enkel de banken ziet als oplossing voor financiering. Deze terugbetaling zou kunnen plaatsvinden in kapitaal (kapitaalsverhoging of gebruik van de reserves (€ 262M) of eventueel door gebruik te maken van de beschikbare waarden (overdracht ...). Op deze manier verlaagt men de lening en dus de schuldaflossing en de lasten → gunstige impact op de ratio's

5.3.4 Herziening van de voorwaarden met de BMWB

We zijn het volledig eens met dit punt. VIVAQUA zou niet alleen moeten opdraaien voor de factureringskosten en de risico's als gevolg van niet-betaling. De betaling van een tegenprestatie (tussen € 1,5M en 2,5M) zou bij het resultaat worden geboekt en zou leiden tot een stijging van de EBITDA met een gunstige impact op beide ratio's.

Samenvatting

- VIVAQUA heeft enkel oog voor haar EBITDA en niet voor de andere parameters die een rol spelen in de berekening van de ratio's.
- VIVAQUA ziet subsidies als een courante bedrijfsopbrengst terwijl het eigenlijk gaat om een eenmalige opbrengst (die in theorie niet wordt opgenomen in de berekening van de EBITDA).
- Ze onderzoekt evenmin de mogelijkheid om de voorgestelde oplossingen te combineren.
- Tot slot wordt ook de optie van gebruik van de belastingvrije reserves (goed voor € 262M in 2017 en die elk jaar stijgen) niet in aanmerking genomen.

Men zou zich dus kunnen voorstellen dat er in plaats van de subsidies een geïntegreerd systeem en/of nieuwe pistes komt (komen):

1. VIVAQUA verkoopt een deel van deze activa en breidt aldus haar kasmiddelen uit en
2. Een deel van de reserves gaat naar de investering en
3. VIVAQUA haalt kapitaal op bij de eigen aandeelhouders (gemeenten en/of Interfin) en het Gewest
4. In functie van de verschillende bedragen die worden opgehaald en overgebracht naar de beschikbare reserves, zou een deel kunnen worden aangewend om de lening vroegtijdig af te lossen.

Bovendien wijst BRUGEL erop dat Vivaqua momenteel aan het Gewest een premie van € 600k terugbetaalt tot dekking van de garantie van de financieringsovereenkomst. Het Agentschap van de Schuld zou dit bedrag eventueel kunnen verlagen.